

Vlucht Vooruit. Over vrijwilligerswerk en vluchtelingen en hoe doorverwijzers hen kunnen ondersteunen.

Eén van de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen van de laatste jaren is de stijging van het aantal mensen op de vlucht. Tussen januari 2015 en december 2018 ontving België meer dan 100.000 verzoeken om internationale bescherming, een opmerkelijke stijging in vergelijking met de voorbije jaren¹. Deze snelle toename creëert een nood aan nieuwe vormen van ondersteuning van deze vluchtelingen.

Tijdens de wachtperiode tot de erkenning en tijdens de zoektocht naar een volwaardige plek als erkend vluchteling kan vrijwilligerswerk een kans bieden tot versnelde integratie. Wie zich als vrijwilliger inzet, zal daar op vele vlakken de vruchten van plukken. Onderzoek² wijst immers op positieve effecten van vrijwilligerswerk: je bent zinvol bezig, je legt contacten met lotgenoten, je bouwt een professioneel en sociaal netwerk uit, je ontwikkelt snel sociale vaardigheden (taal, zelfredzaamheid, persoonlijke contacten). Zo getuigt Farman (31 jaar), Irakees vluchteling:

“Voor mij is vrijwilligerswerk alleen maar een positief verhaal. Het heeft me niet enkel geholpen om mijn Nederlands verder te oefenen, mijn integratie te verhogen en een job te vinden, maar het heeft mij ook met een open blik naar andere culturen doen kijken. Ik spreek Koerdisch, Arabisch, Perzisch, Dari en Nederlands en ben zo een verbindingspersoon tussen andere vluchtelingen en instanties hier. Voor ik naar België vluchtte, wist ik niet eens dat dit land bestond. Ik kende alleen Brussel. Kennis van het Nederlands is voor mij een poort geweest naar een nieuw verhaal. Op vraag van mijn Vlaamse vrienden heb ik een Nederlands-talig facebookaccount aangemaakt. Zij vonden het anders moeilijk om via mijn Koerdisch facebookaccount met mij te communiceren. Ondertussen heb ik 700 Vlaamse facebookvrienden die ik allemaal persoonlijk ken. Dat kan toch al tellen voor een vluchteling.”

Het is belangrijk dat organisaties ondersteund worden om vluchtelingen structureel op te nemen in hun werking. Organisaties worden immers met valkuilen en drempels geconfronteerd wanneer ze vluchtelingen actief willen laten meewerken als vrijwilliger: taal en cultuurverschillen, gepaste begeleiding, onduidelijkheid over verzekering en/of vergoeding, weerstand bij collega's of klanten... Vlucht Vooruit verbindt de betrokkenen hierboven vermeld: vluchtelingen, toeleiders en ontvangende organisaties. Vanuit interviews met vrijwilligersorganisaties die met vluchtelingen werken en met vluchtelingen in vrijwilligersorganisaties ontstond een wegwijzer als verbindend product.

De wegwijzer geeft een duidelijk, wetenschappelijk en juridisch onderbouwd antwoord op veel gestelde vragen die vluchtelingen en ontvangende organisaties hebben over vrijwilligerswerk, zoals vragen rond vergoeding, verzekering en begeleiding. De vragen werden geselecteerd op basis van gesprekken met experts op het terrein en gesprekken met vluchtelingen. De verhalen van Farman en vele anderen zijn een inspiratie om samen met de ontvangende organisaties te blijven bouwen aan een warm, verwelkomend tweede nest voor een kwetsbare groep. Samen geloven we dat vrijwilligerswerk hier een verschil kan maken.

Referenties

¹ Fedasil (2019). Verslag 2018. Geraadpleegd op 19 juni 2019 via www.fedasil.be.

² Thys, T., & Matthys, G., (2017). Gezinnen op de vlucht: drempels in de begeleiding van asielzoekers tussen aanmelding en erkenning, verkend vanuit het perspectief van begeleiders. Gent: Arteveldehogeschool.

ONDERZOEKERS: Marie Gildemyn (Officemanagement), Hilde Ingels en Geert Matthys (Sociaal Werk) en Thomas Thys (Pedagogie van het jonge kind)

PARTNERS: vrijwilligersorganisaties Filet Divers (Antwerpen), Jakoeboe (Oostende), Refu Interim (Gent), de Olijfboom (Gent), Fabota - 't Lampeke (Leuven)

>>>> Gildemyn, M., Ingels, H., Matthys, G., en Thys, T., (2019). Wegwijzer Vlucht Vooruit. Gent: Arteveldehogeschool